

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 528/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetího v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED]

[REDACTED] 2/ [REDACTED]

[REDACTED] 3/ [REDACTED]

[REDACTED] a 4/ [REDACTED]

[REDACTED], spoločne zastúpených Mgr. Vítem Tokarským, advokátom v Českej republike, Masarykovo nábřeží 12, Praha, Česká republika, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 10C/195/2001 z 25. januára 2023 a proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-10C/195/2001 zo 7. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Ústavnému súdu bola 8. októbra 2024 doručená sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia ich práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami okresného a mestského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia požadujú zrušenie napadnutých uznesení.

2. Sťažovatelia sa žalobou podanou pôvodne na okresnom súde domáhali voči Slovenskej republike určenia ich samostatných vlastníckych podielov na nehnuteľnostiach v katastrálnom území Staré Mesto, Bratislava. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom ich žalobu zamietol a odvolací súd tento rozsudok potvrdil.

3. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, a preto boli súdom vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 10 dní od doručenia výzvy s poučením, že v prípade, ak poplatok nebude v určenej dobe zaplatený, dovolacie konanie bude zastavené. Výzva na zaplatenie bola zaslaná sťažovateľmi určenej spolupracujúcej advokátke (JUDr. Zuzane Smetanovej, Horná 51, Banská Bystrica). Zásielka sa na súd vrátila ako neprevzatá v odbernej

lehote 5. decembra 2022. Súdny poplatok v stanovenej lehote zaplatený nebol, a preto okresný súd uznesením z 25. januára 2023 dovolacie konanie zastavil.

4. Proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania podali sťažovatelia 29. januára 2024 odvolanie spolu so žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania a s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za podanie dovolania.

5. Mestský súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľov na odpustenie zmeškania lehoty na podanie sťažnosti proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania zamietol a rovnako zamietol oba návrhy na odpustenie zmeškania lehoty. Konštatoval, že sťažovatelia nepreukázali, resp. riadne neosvedčili ospravedlniteľný dôvod zmeškania príslušných lehôt, ani to, že by sa adresát z ospravedlniteľného dôvodu nezdržoval na evidovanej adrese. Súd poukázal na to, že pri každom z nedoručených vyjadrení považoval za vykázanú úradnú informáciu o tom, že zásielky neboli doručené z dôvodu ich neprevzatia adresátom v odbernej lehote vrátane uvedenia dátumov zistenia dôvodu nedoručenia a uloženia na pošte. Vrátenie týchto zásielok preto vytvára fikciu doručenia podľa § 111 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uplatňuje sa pritom vyvrátiteľná právna domnienka – teda predpokladá sa správnosť (pravdivosť) informácií poskytnutých poštovým doručovateľom, ak nie je preukázaný opak alebo navrhnutý dôkaz, ktorý preukáže, že sú informácie o doručení nepravdivé. Žiadny taký dôkaz však sťažovatelia nepredložili ani nenavrhl. Podľa súdu by pripustenie argumentácie sťažovateľov bez ďalšieho (preukázanie relevantných skutočností) znamenalo, že (samotné) opakované nepreberanie zásielok v odbernej lehote zakladá existenciu ospravedlniteľného dôvodu na odpustenie nimi založených zmeškaných lehôt, čo je záver absurdný a je ho potrebné odmietnuť. V závere súd poukázal na to, že sťažovatelia mali už v priebehu súdneho konania informáciu, že im nie sú doručované dokumenty, napriek tomu zotrvali na spôsobe doručovania spolupracujúcej advokátke.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia vidia protiústavnosť napadnutého uznesenia mestského súdu v tom, že mestský súd poukázal na splnenie podmienok pre aplikáciu fikcie doručenia podľa § 111 ods. 3 CSP napriek tomu, že sťažovateľom nikdy nebola doručená výzva okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku, a preto sa sťažovatelia o tejto výzve nemohli dozvedieť a zaujať k nej procesné stanovisko. Súd prvého stupňa sa pritom celkom svojvoľne odchyľil od už raz použitého spôsobu doručovania, a to napriek vedomosti o tom, že písomnosti sa dlhodobo nedarí sťažovateľom doručovať. Nevyužil pritom ani alternatívne spôsoby doručovania.

7. Podľa sťažovateľov je vylúčené, aby išlo o pochybenie na strane spolupracujúcej advokátky – podľa nich ide o problém na strane doručujúceho orgánu. Nedoručenie zásielky je negatívna skutočnosť, ktorú zo svojej podstaty nejde preukázať, a preto dôkaz o nedoručení zásielok logicky súdu nemohli predložiť. Za dostatočný doklad o pravdivosti tvrdení spolupracujúcej advokátky považujú jej čestné vyhlásenie.

8. Poukazujú na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 148/2018, podľa ktorého nesprávny postup poštového podniku pri realizácii doručenia zásielky do vlastných rúk nemôže ísť na ťarchu účastníka konania a nemôže zakladať zákonnú fikciu doručenia rozhodnutia vo veci samej do vlastných rúk. Ak k pokusu o doručenie písomností spolupracujúcej advokátke vôbec nedošlo,

a táto ani nebola vyrozumená o možnosti zásielky prevziať, nejde o riadne doručenie podľa zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a preto nemožno aplikovať ani fikciu doručenia podľa § 111 ods. 3 CSP, ktorá viedla k zastaveniu dovolacieho konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti, ako aj zo súdneho spisu mestského súdu (ktorý si ústavný súd na účely rozhodovania o ústavnej sťažnosti vyžiadal) vyplýva, že sťažovatelia vo svojom podaní zo 6. mája 2017 informovali okresný súd, že na účely doručovania splnomocňujú JUDr. Zuzanu Smetanovú, advokátku, so sídlom Horná 51, Banská Bystrica. Keďže táto nemala aktivovanú elektronickú schránku na elektronické doručovanie, písomnosti jej boli doručované v listinnej podobe prostredníctvom poskytovateľa poštových služieb, a to až do roku 2022, odkedy začali problémy s doručovaním – sťažovatelia tvrdia (a potvrdzuje to aj obsah spisu), že od doručovania žiadosti o vyjadrenie z 21. marca 2022 nebola spolupracujúcej advokátke zo strany súdu doručená žiadna písomnosť určená sťažovateľom.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti považoval za podstatné, že sťažovatelia si museli byť vedomí, že doručovanie písomností spolupracujúcej advokátke nie je bezproblémové – ako správne poukázal mestský súd, keď už v septembri 2022 pri nahliadnutí do spisu bolo zo spisu zrejmé, že posledné zásielky sťažovateľom doručené neboli. Ďalej možno poukázať aj na odvolacie rozhodnutie, z ktorého vyplýva, že sa sťažovatelia nevyjadrili k otázke konkurencie reštitučnej žaloby a žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (pretože im ani táto výzva doručená nebola). Po roku 2022 im bolo doručené jedine rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže bolo zaslané priamo právnenému zástupcovi sťažovateľov (nie spolupracujúcej advokátke). Pokiaľ však sťažovatelia poukazujú na to, že práve táto skutočnosť má preukazovať, že si bol okresný súd vedomý problému s doručovaním (a takto mal postupovať pri každom doručovaní), ústavný súd poukazuje na to, že aj rozsudok okresného súdu bol doručovaný priamo právnenému zástupcovi (nie spolupracujúcej advokátke), pričom to bolo ešte v roku 2017, kedy problémy s doručovaním neboli. Navyše, sami sťažovatelia napriek pretrvávajúcim problémom s doručovaním na doručovaní písomností spolupracujúcej advokátke trvali (a to aj pri podaní dovolania a ústavnej sťažnosti).

11. Odôvodnenie napadnutého uznesenia mestského súdu je v súlade s obsahom spisu, z ktorého vyplýva, že všetky sťažovateľom nedoručené zásielky boli neprevzaté v odbernej lehote (teda nejde o prípad, keď by bol adresát neznámy, pretože pošta nevedela nájsť adresáta zásielky). Aj s ohľadom na tieto informácie ústavný súd konštatuje, že záver mestského súdu o tom, že sa sťažovateľom nepodarilo vyvrátiť právnu domnienku o doručení (okrem iného) napadnutého uznesenia o zastavení dovolacieho konania, nie je svojvoľný ani arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovatelia boli v priebehu súdneho konania procesne aktívni, neznamená, že mal preto súd skúmať, prečo k doručovaniu zásielok nedochádza (tým skôr, že súd považoval za preukázané, že sťažovatelia si tejto skutočnosti boli vedomí). Zároveň aj samotní sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti uvádzajú, že situáciu preverovali na pošte s tým, že sa z formálneho hľadiska doručovanie javilo ako bezchybné. Za tejto situácie preto nebolo možné aplikovať ani závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 148/2018, pretože v tomto prípade nič

nenasvedčuje tomu, že by išlo o nesprávny postup poštového podniku pri realizácii doručenia zásielky (ako to tento nález predpokladá). Za daných okolností je skôr potrebné apelovať na absenciu aktivity zo strany sťažovateľov, ktorí situáciu s doručovaním neriešili a napriek vzniknutým problémom nezvolili alternatívny spôsob doručovania.

12. S ohľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd nevzhliadol v postupe ani v rozhodnutí mestského súdu nič, čo by signalizovalo porušenie práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov preto vo vzťahu k napadnutému uzneseniu mestského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Pokiaľ sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti namietajú aj uznesenie okresného súdu o zastavení dovolacieho konania, ústavný súd poukazuje na to, že vo vzťahu k tomuto uzneseniu sťažovatelia neuvádzajú žiadnu ústavnoprávnu argumentáciu (teda nepoukazujú na to, že by toto uznesenie trpelo ústavnoprávnymi vadami), a preto v tejto časti ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

14. Pretože sťažnosť sťažovateľov bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími ich požiadavkami uvedenými v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu